

UCHWAŁA Nr / /2023

RADY MIASTA ŁAŃCUTA

z dnia

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2024-2026.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn.zm.), w związku z art. 176 pkt.1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) Rada Miasta Łańcuta uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2024 - 2026 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Łańcuta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 r.

Burmistrz Miasta: Rafał Kumek

Uzasadnienie
do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny
na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2024-2026

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program wspierania rodziny dla Gminy Miasto Łańcut na lata 2024-2026, zwany dalej "Programem" stanowi załącznik do projektu uchwały. Zakłada realizację zadań przez Gminę Miasto Łańcut na lata 2024-2026 z zakresu zadań wpierających rodzinę.

Podstawowym celem tej ustawy jest kompleksowe uregulowanie problematyki wspierania rodziny. System wspierania rodziny ma za zadanie wzmocnić wsparcie rodzin dysfunkcyjnych, a w konsekwencji ograniczyć liczbę dzieci objętych pieczą zastępczą lub innymi formami opieki. Celem szczególnym jest praca z rodziną naturalną, która powinna zapewnić dziecku stabilny rozwój w rodzinnym środowisku. Ustawa zakłada rozwój działań mających na celu wzmocnienie rodzin z grupy ryzyka.

Burmistrz Miasta: Rafał Kumek

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miasta Łańcuta
z dnia.....

PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY NA TERENIE
GMINY MIASTO ŁAŃCUT
NA LATA 2024-2026

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA TERENIE
GMINY MIASTO ŁAŃCUT NA LATA 2024-2026

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	3
WPROWADZENIE.....	4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU.....	5
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU.....	6
CHARAKTERYSTYKA MIASTA ŁAŃCUTA	7
POŁOŻENIE	7
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	8
RYNEK PRACY.....	9
INFRASTRUKTURA SPORTOWA, REKREACYJNA I KULTURALNA.....	10
EDUKACJA I WYCHOWANIE	12
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I WSPIERANIA RODZINY	13
ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W MIEŚCIE ŁAŃCUCIE.....	14
POMOC SPOŁECZNA.....	14
PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD RODZIN.....	20
PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD RODZIN	21
ANALIZA SWOT.....	22
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	24
ADRESACI PROGRAMU.....	28
HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026.....	28
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	28
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	29

W P R O W A D Z E N I E

Rodzina jest środowiskiem życiowym niemal każdego człowieka. Stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączy go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (za wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała liczebność rodziny, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa i rodziny funkcjonują alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. W wyniku reorganizacji władzy rodzinnej, znaczącą jej część w rodzinie przejmuje matka – żona. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy:

1. zmianę pozycji i ról małżonków,
2. zmianę pozycji dziecka w rodzinie,
3. proces autonomizacji jednostki³.

Główną przyczyną kształtowania się modelu partnerskiego w rodzinie jest wzrost niezależności ekonomicznej i psychicznej kobiety, która stanowi o poszerzeniu jej samodzielności życiowej. Kobiety - matki podejmują pracę zawodową, dążą do samorealizacji, niezależności. Rozwijają swoje pasje i zainteresowania. Nie poświęcają już całej swojej uwagi i czasu tylko na wychowanie dzieci i dbanie o dom. Mężczyźni nie są już tylko jedynymi żywicielami rodziny, ale również uczestniczą w pracach domowych, w opiece i wychowywaniu dzieci.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne.

¹ Kawula S, Brągiel J, Janke A., *Pedagogika rodziny*, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., *Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego*, [w:] *Pedagogika rodziny*, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., *Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej*, [w:] *Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie*, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego. Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracje oraz lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny, itp.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniebywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, przemoc. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężaniu istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na matki, gdyż to głównie kobiety są beneficjentami pomocy społecznej.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków, były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji, itp.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Poniższa tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
– Profilaktyka - wspieranie rodziny.	– Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, – Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, – Adopcja.	
– Asystent rodziny, – Placówki wsparcia dziennego, – Rodziny wspierające, – Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny.	– Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, – Placówki opiekuńczo - wychowawcze, – Usamodzielnianie, – Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), – Rodziny pomocowe.	– Ośrodek adopcyjny, – Regionalna Placówka Opiekuńczo- Terapeutyczna, – Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

P O D S T A W Y P R A W N E O P R A C O W A N I A P R O G R A M U

Zapisy Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2024-2026 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946),
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923),
- ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2023 r. poz. 810 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 289 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2023 r. poz. 390 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1993),
- ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. 2023 r. poz. 2424),

- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. 2023 r. poz. 571),
- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.),
- ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz.U. 2023 poz. 103),
- ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2023r. poz.240 z późn. zm.).

CHARAKTERYSTYKA MIASTA ŁAŃCUTA

POŁOŻENIE

Miasto Łańcut położone jest w południowo-wschodniej Polsce, w centralnej części województwa podkarpackiego, na granicy Podgórze Rzeszowskiego i Pradoliny Podkarpackiej. Jest siedzibą władz powiatu oraz gminy Łańcut. Miasto Łańcut zlokalizowane jest 16 km na wschód od stolicy województwa - Rzeszowa. Przez teren Miasta przebiega autostrada A4 łącząca zachód Europy z Ukrainą. Od północy i zachodu Łańcut graniczy z gminą Czarna, od północno-wschodu z gminą Białobrzegi, z kolei od południa i wschodu z gminą wiejską Łańcut. Powierzchnia Miasta obejmuje 19,4 km².

Rysunek 1. Położenie miasta Łańcuta na mapie powiatu łańcuckiego

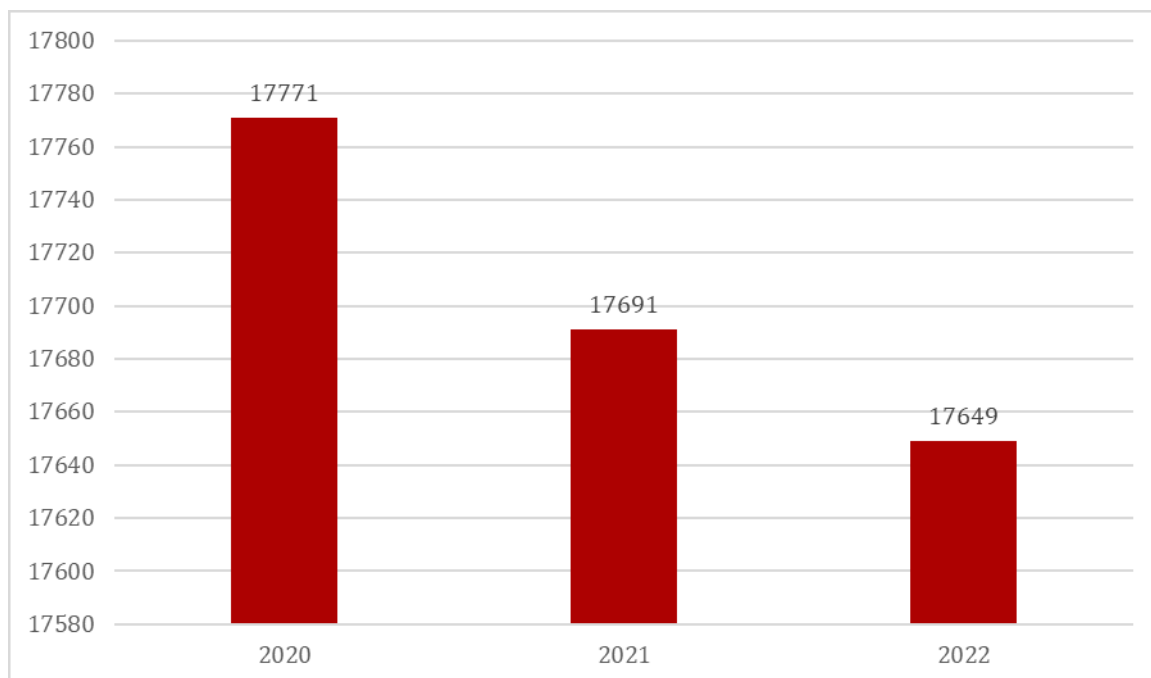

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_%C5%82a%C5%84cucki

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Łańcut zamieszkuje 17 649 osób (stan na 31.12.2022 roku). Na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców nieznacznie zmalała – w stosunku do 2021 roku nastąpił spadek zaledwie o 0,2%. Gęstość zaludnienia w Mieście kształtuje się na poziomie 908 osób/km². Miasto Łańcut zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn, a współczynnik feminizacji wynosi 108, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 108 kobiet.

Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Łańcuta w latach 2020-2022

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w mieście Łańcucie ujemny i wynosi -34 (stan na koniec 2022 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -3,43 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich trzech lat przyrost naturalny jest ujemny.

Tabela 2. Przyrost naturalny w mieście Łańcucie na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
urodzenia żywe	158	121	168
zgony	219	220	202
przyrost naturalny	-61	-99	-34

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w mieście Łańcucie według ekonomicznych grup wieku (stan na koniec 2022 roku) przedstawia się następująco:

- 18,4% jest w wieku przedprodukcyjnym - do 17 roku życia;
- 56,7% mieszkańców Miasta jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 24,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni - 65 lat i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w mieście Łańcucie. Na przestrzeni lat 2020-2022 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie, natomiast udział osób w wieku produkcyjnym spada.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2020-2022 (w procentach)

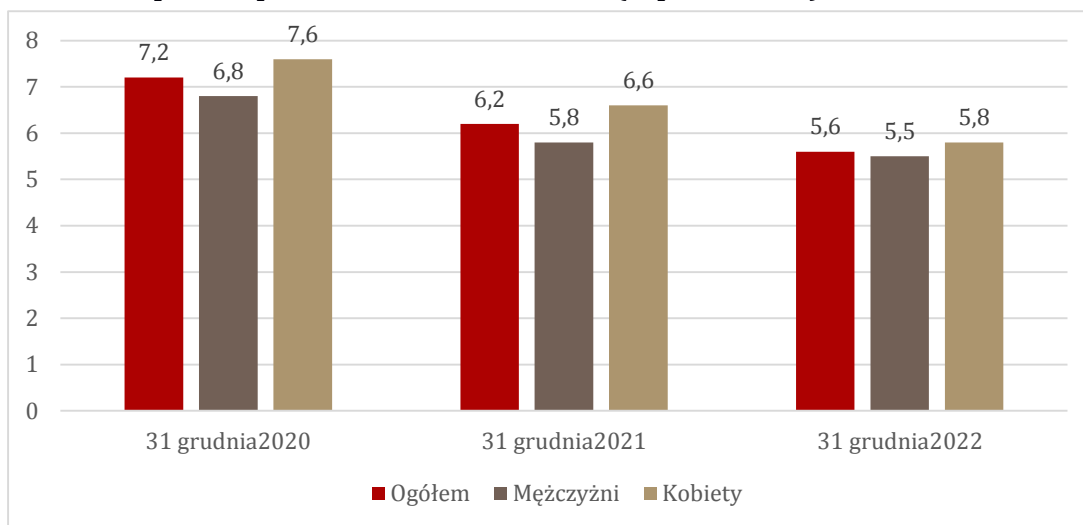
wyszczególnienie	2020	2021	2022
wiek przedprodukcyjny	18,1	18,4	18,4
wiek produkcyjny	57,8	57,2	56,7
wiek poprodukcyjny	24,1	24,4	24,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

R Y N E K P R A C Y

Na przestrzeni lat 2020-2022 obserwowany jest znaczny spadek udziału bezrobotnych mieszkańców miasta Łańcuta zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Pod koniec 2020 roku udział kształtował się na poziomie 7,2%, pod koniec 2022 roku spadł do poziomu 5,6%. W tym okresie liczba bezrobotnych kobiet była nieco większa niż liczba bezrobotnych mężczyzn.

Wykres 2. Udział bezrobotnych mieszkańców miasta Łańcuta zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2020-2022 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych mieszkańców Łańcuta zarejestrowanych w PUP z podziałem na poszczególne grupy wiekowe możemy zauważyć, że w 2021 roku udział osób bezrobotnych do 30 roku oraz do 25 roku życia wzrósł o ponad 1 pp w porównaniu z rokiem 2020, natomiast udział osób powyżej 50 roku życia wzrósł o 0,5 pp. Jednocześnie pod koniec 2022 roku osoby będące powyżej 50 roku życia miały większy udział w ogólnej liczbie osób bezrobotnych o 2 pp w porównaniu do 2021 roku.

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców miasta Łańcuta z podziałem na poszczególne grupy wiekowe w latach 2020-2022

wyszczególnienie	31 grudnia 2020		31 grudnia 2021		31 grudnia 2022	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	738	100	628	100	562	100
do 30 roku życia	177	23,9	160	25,4	125	22,2
do 25 roku życia	71	9,6	68	10,8	50	8,8
powyżej 50 roku życia	185	25,0	160	25,4	154	27,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. Udział mieszkańców Łańcuta długotrwanie bezrobotnych na przestrzeni lat 2020-2022 ulega zwiększeniu w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Na szczególną uwagę zasługuje jednak fakt, że osoby długotrwanie bezrobotne stanowią wysoki odsetek spośród wszystkich osób bezrobotnych.

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców miasta Łańcuta długotrwanie bezrobotnych w latach 2020-2022

wyszczególnienie	31 grudnia 2020		31 grudnia 2021		31 grudnia 2022	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	738	100	628	100	562	100
długotrwanie bezrobotni	386	52	378	60	339	60

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

INFRASTRUKTURA SPORTOW, REKREACYJNA I KULTURALNA

Działalność kulturalną na terenie miasta Łańcuta prowadzi między innymi Miejski Dom Kultury. MDK jest placówką, która dba o upowszechnianie kultury i ożywianie lokalnych i regionalnych tradycji kulturowych w Mieście. Dodatkowo punkt informacji turystycznej oraz

lokalna telewizja internetowa wnosi niemały wkład w promocję Łańcuta. Podejmuje szerokie inicjatywy o różnym charakterze, obfitujące w różnorakie formy skierowane do szerokiego grona odbiorców.

Promocją i upowszechnianiem czytelnictwa, popularyzacją literatury, udzielaniem informacji oraz profesjonalną pomocą użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości zajmuje się Miejska Biblioteka Publiczna w Łańcucie. W ramach działalności Biblioteki mieszkańcy mogą uczestniczyć w: spotkaniach autorskich, promocjach książek, wieczorach poetyckich, wernisażach i wystawach. Od początku istnienia Biblioteki ważnym aspektem jej działalności jest gromadzenie, opracowanie, upowszechnianie i promowanie kultury regionalnej.

W Łańcucie znajduje się również filia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie, która jest publiczną placówką oświatową. Biblioteka służy w szczególności potrzebom kształcących się i doskonalących nauczycieli, studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela oraz słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli. Zbiory Biblioteki wykorzystywane są także przez studentów kierunków niepedagogicznych, uczniów klas maturalnych, a także młodzież szkolną i inne osoby.

Łańcut jest to miasto charakteryzujące się dużą atrakcyjnością pod względem turystycznym ze względu na występujące liczne zabytki. Jednym z najważniejszych zabytków w Łańcucie jest Zamek Lubomirskich i Potockich z XVII wieku. Wśród innych zabytków wyróżnić można również: Synagogę z 1761 roku, Zespół poklasztorny Dominikanów z przełomu XV i XVI w., Kościół farny p.w. św. Stanisława Biskupa oraz zabytkowe wille i dworki z XIX i XX w. Liczba zabytków znajdujących się na obszarze Miasta jest jednak znacznie większa.

Popularyzacją rekreacji, organizacją zajęć, zawodów sportowych i imprez sportowo-rekreacyjnych zajmuje się Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łańcucie. Ośrodek tworzy ponadto bazę dla rozwoju sportu i wypoczynku oraz prowadzi wypożyczalnie sprzętu sportowo-turystycznego.

Na infrastrukturę sportowo-rekreacyjną w Łańcucie składają się następujące obiekty:

- hala sportowa,
- sala fitness,
- pływalnia kryta,
- basen otwarty,
- moje boisko ORLIK 2012,
- place zabaw,
- stadion,
- sztuczne lodowisko,
- kort tenisowy,
- boisko do gry w boule,
- boisko do siatkówki plażowej,
- boisko do Beach Soccera,
- boisko sportowe ul. Partyzantów,
- siłownia Street Workout Park,
- skate-park.

W Łańcucie działa również wiele stowarzyszeń i klubów sportowych.

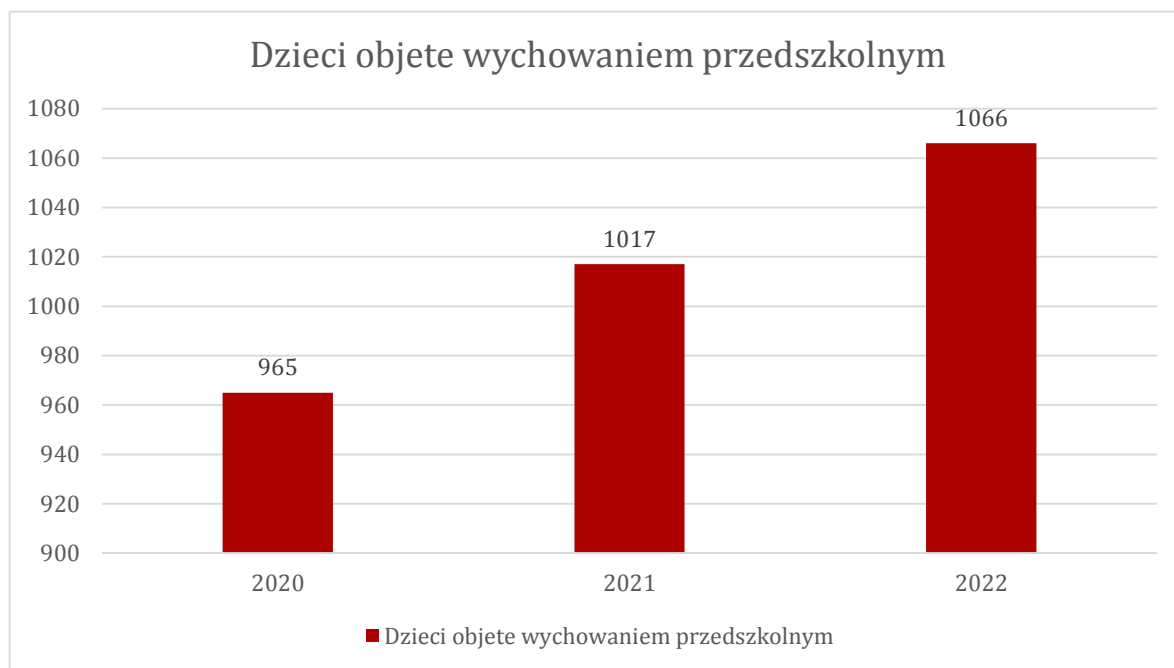
EDUKACJA I WYCHOWANIE

Miasto Łańcut w przedstawionym okresie 2020- 2022 było organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych: Przedszkole Miejskie Nr 1, Przedszkole Miejskie Nr 2, Przedszkole Miejskie Nr 3, Przedszkole Miejskie Nr 4, Przedszkole Miejskie Nr 5 (funkcjonowało do 2020 roku), Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. ks. Jana Twardowskiego, Szkoła Podstawowa Nr 3 im. 10 Pułku Strzelców Konnych, Szkoła Podstawowa Nr 4 im. św. Jana Pawła II.

W 2022r. wychowaniem przedszkolnym objętych było 1066 dzieci, do szkół podstawowych uczęszczało 1633 uczniów. Kształceniem specjalnym w roku szkolnym 2021/2022 objętych zostało 65 uczniów ze szkół podstawowych. W latach 2020-2022 odnotowano wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół podstawowych.

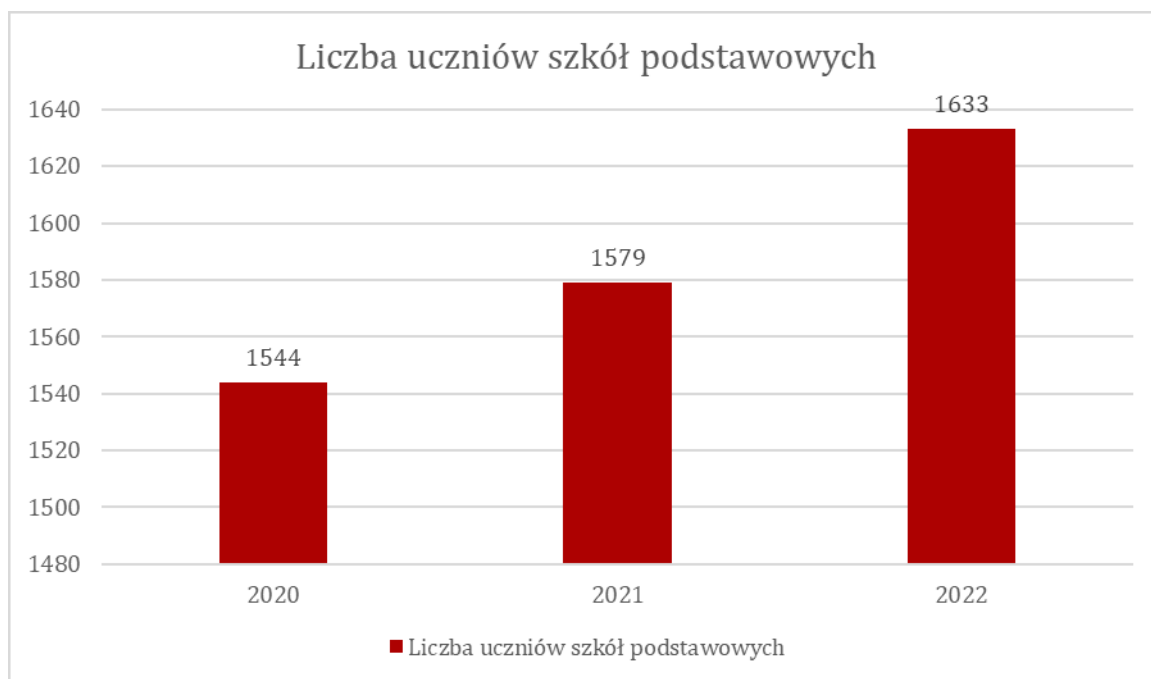
W każdej ze szkół podstawowych funkcjonowały świetlice szkolne. Na terenie Łańcuta działalność prowadzi ponadto 8 przedszkoli niepublicznych, 5 szkół ponadpodstawowych oraz 1 publiczna szkoła muzyczna I i II stopnia i 1 prywatna szkoła muzyczna. W zasobach infrastruktury społecznej Miasta znajdują się 2 żłobki dysponujące 32 miejscami. Na terenie Łańcuta prowadzone są również żłobki niepubliczne oraz 1 klub dziecięcy. W 2022 roku na terenie miasta Łańcuta było 479 dzieci w wieku do 3 lat w tym liczba dzieci objętych opieką w żłobkach wynosiła 172 dzieci co stanowi 35,9 % wszystkich dzieci do lat 3. Według stanu na 31.12.2022 rok w żłobkach przebywało 164 dzieci zaś w klubie dziecięcym 8 dzieci .

Wykres 3. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wykres 4. Liczba uczniów szkół podstawowych

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I WSPIERANIA RODZINY

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących na terenie miasta Łańcuta należą:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowe,
- placówki ochrony zdrowia,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Łańcucie,
- Komenda Powiatowa Policji w Łańcucie,
- Sąd Rejonowy,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Miejski Dom Kultury,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- organizacje pozarządowe,
- Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Krokus” w Łańcucie,
- grupa AA „Watra” i „Odnowa”,

- grupa Al-Anon,
- Świetlica Socjoterapeutyczna Caritas w Łańcucie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łańcucie.

Powyższe podmioty prowadzą działalność na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny. Działają również na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do zasobów osobowych działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny w mieście Łańcucie można zaliczyć:

- pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych, wychowawczych;
- terapeutów uzależnień;
- pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- funkcjonariuszy Policji;
- sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych;
- niepijących alkoholików, członków wspólnoty AA.

ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W MIEŚCIE ŁAŃCUCIE

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łańcucie. Na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w mieście Łańcucie wynosiła w roku 2020 – 410, 2021- 608 rodzin. W 2022 roku z pomocy skorzystało 540 rodzin – to o 12% mniej niż w 2021 roku.

W 2022 roku zostało przyznanych łącznie 358 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 1014 świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, 1058 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 2 620 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci.

Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych oraz pieniężnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2022 roku

typ rodzin	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
jedno dziecko	137	221	358
dwoje dzieci	797	217	1014

troje dzieci	900	158	1058
czworo i więcej dzieci	2 548	72	2 620

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

W 2022 roku w mieście Łańcucie najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (168 rodzin), niepełnosprawność (109 rodzin), bezrobocie (107 rodziny), oraz ubóstwo (79 rodzin). Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego dotyczyła 48 rodzin. Te rodziny, z uwagi na występowanie jednocześnie licznych problemów, wymagają wsparcia na wielu płaszczyznach np. pomocy asystenta rodziny, pomocy terapeutycznej, psychologicznej, wsparcia środowiskowego.

Na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin, która otrzymała pomoc i wsparcie MOPS uległa zmniejszeniu w roku 2022 w stosunku do 2021 roku.

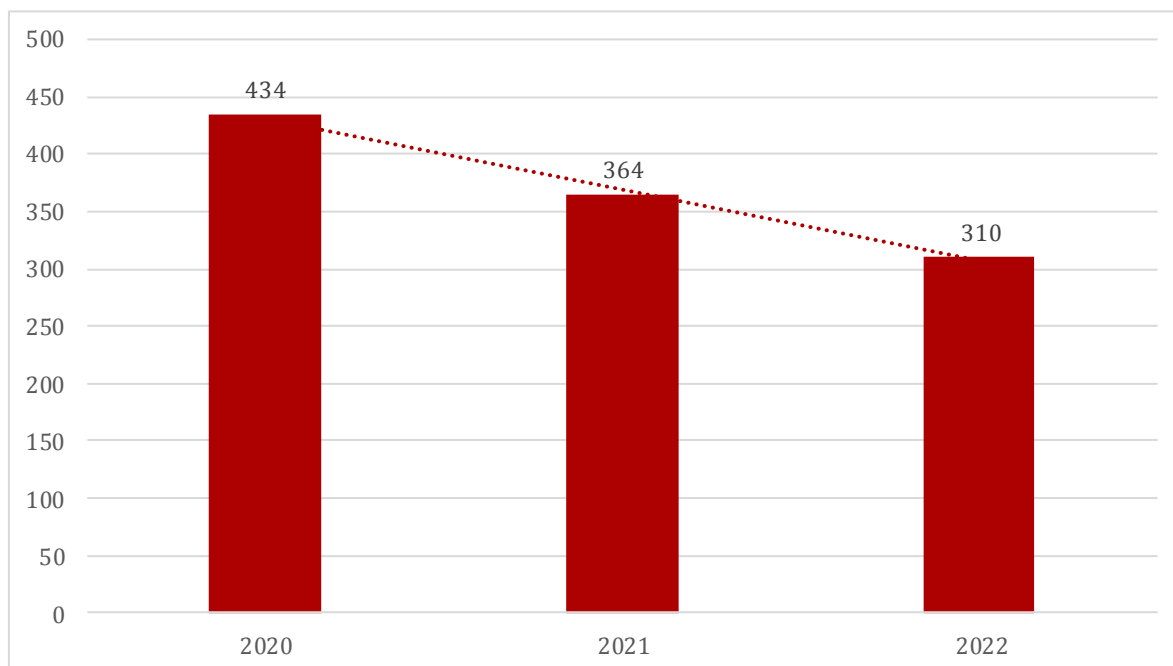
Tabela 7. Powody udzielania świadczeń w latach 2020-22 – liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Lp.	powód udzielenia świadczeń	2020	2021	2022
1	ubóstwo	104	94	79
2	bezrobocie	129	127	107
3	niepełnosprawność	114	125	109
4	długotrwała lub ciężka choroba	170	185	168
5	alkoholizm	30	31	24
6	potrzeba ochrony macierzyństwa	19	21	23
	w tym wielodzietność	16	13	14
7	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	45	53	48
	w tym rodziny niepełne	17	25	24
	w tym rodziny wielodzietne	16	12	13
8	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	4	1
9	przemoc w rodzinie	7	6	3
10	bezdomyłość	9	7	7
11	narkomania	5	4	4
12	zdarzenia losowe	4	8	8

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020, 2021 i 2022 rok

W poniższej tabeli zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2022. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystało średnio 310 rodzin, czyli o 14% rodzin mniej niż w roku 2021 oraz o 28 % mniej niż w roku 2020. W latach 2020-2022 dostrzegalna jest tendencja spadkowa, jeśli chodzi o średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z tego typu świadczeń.

Wykres 5. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2020-2022

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

W 2022 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystało średnio 1 843 rodziny na łączną kwotę 7 446 369,39 zł, w 2021 roku – 2100 rodzin, a wydatkowano na to świadczenie 18 139 513,71 zł, natomiast w 2020 roku – 1985 rodzin, na co przeznaczonych zostało 18 261 721,00 zł. Na przestrzeni lat 2020-2021 nastąpił wzrost kwot wydatkowanych na świadczenie wychowawcze. W 2022 roku obsługa Programu „Rodzina 500 +” została przekazana do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaś Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łąncucie wypłacał w/w świadczenia do 31 maja 2022 roku w ramach kontynuacji wypłaty świadczeń przyznanych w 2021 roku.

Tabela 8. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba rodzin	1985	2100	1 843
kwota świadczeń (w złotych)	18 261 721,00zł	18 139 513,71zł	7 446 369,39 zł

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2020-2022

Rodziny, które mają problemy z prawidłowym wypełnianiem ról społecznych, są częściej narażone na wykluczenie społeczne, ubóstwo, bezradność wychowawczą. Udzielenie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wychowywaniu dzieci i zapewnieniu dzieciom bezpiecznego środowiska do rozwoju jest zadaniem gminy. Na podstawie artykułu 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracownik socjalny po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego oraz diagnozy rodziny może przydzielić pomoc asystenta rodziny. Po określeniu zasobów, ograniczeń i potrzeb rodziny asystent wraz z podopiecznymi określa plan

pracy z rodziną. Czas pracy asystenta rodziny zależy między innymi od potrzeb rodziny, osiągnięcia celu bądź zaprzestania współpracy przez rodzinę.

W 2020 roku w MOPS w Łańcucie zatrudniony był 1 asystent rodziny, a z jego usług skorzystało 12 rodzin w tym 31 dzieci. W 2021 roku asystent również objął wsparciem 12 rodzin w tym 36 dzieci, w 2022 roku było 12 rodzin w tym 41 dzieci.

Tabela 9. Dane dotyczące asystentury rodziny w mieście Łańcucie na przestrzeni lat 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	12	12	12
liczba osób w rodzinach	52	56	60
liczba wychowujących się dzieci w rodzinach objętych asystenturą	31	36	41

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby związane z realizacją zadań w Gminie Miasto Łańcut za 2022 rok

Tabela 10. Czas pracy asystenta rodziny z rodzicami

Czas pracy asystenta z rodziną	W 2020 roku	W 2021 roku	W 2022 roku
Do 3 miesięcy	0	1	1
Powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy	0	6	0
Powyżej roku	4	1	4

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za II półrocze 2020, 2021, 2022 roku

Na przestrzeni lat 2020-2022 czas pracy asystenta z rodziną trwa najczęściej powyżej roku. Wynika to najczęściej ze złożoności problemów rodziny, budowaniu relacji i zaufania pomiędzy rodziną i asystentem. W roku 2021 asystent rodziny pracował z 6 rodzinami w przedziale powyżej 3 miesięcy do 12 miesięcy.

Zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy m.in. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny, udzielanie poradnictwa rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, udzielanie wsparcia dzieciom czy podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Wśród rodzin objętych pomocą asystenta rodziny, zdarzają się negatywne postawy rodziców, brak chęci współpracy z asystentem oraz brak zaangażowania do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, wymienione czynniki uniemożliwiają realizację planu pomocy oraz działań wspierających przez asystenta rodziny. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi jedną z trzech przesłanek zakończenia pracy asystenta w rodzinie.

W roku 2021 oraz 2022 asystent rodziny zakończył współpracę z 1 rodziną z powodu braku współpracy rodziców z asystentem.

W sytuacji braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny oraz zaniedbań ze strony rodziców wobec dziecka instytucje mają obowiązek informowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie, a w przypadku występowania przemocy, zawiadomienia

prokuratury i policji. Sąd rodzinny w roku 2020 oraz 2022 zobowiązał po 4 rodziny do współpracy z asystentem rodziny, zaś w 2021 roku 3 rodziny.

Liczba rodzin z którymi asystent rodziny zakończył współpracę z rodziną ze względu na osiągnięcie celów przedstawia się następująco:

Tabela 11. Liczba rodzin z którymi asystent rodziny zakończył pracę ze względu na osiągnięcie celów

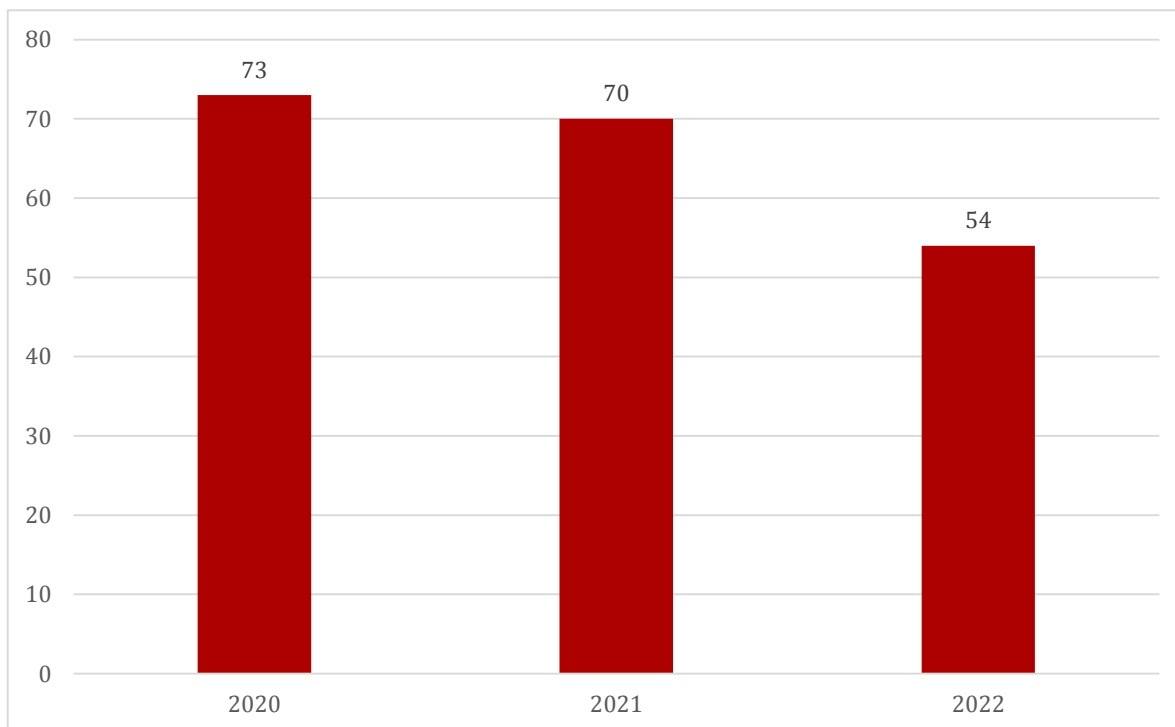
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył współpracę ze względu na osiągnięcie celu		
Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1	1	3

Zródło: : Sprawozdanie rzeczowo – finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za II półrocze 2020, 2021, 2022 roku

Asystent rodziny współpracuje również z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w kwestii poprawy umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i niwelowania problemów rodziny.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W latach 2020-2022 systematycznie spada liczba rodzin korzystających z omawianego świadczenia. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 6. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2020-2022

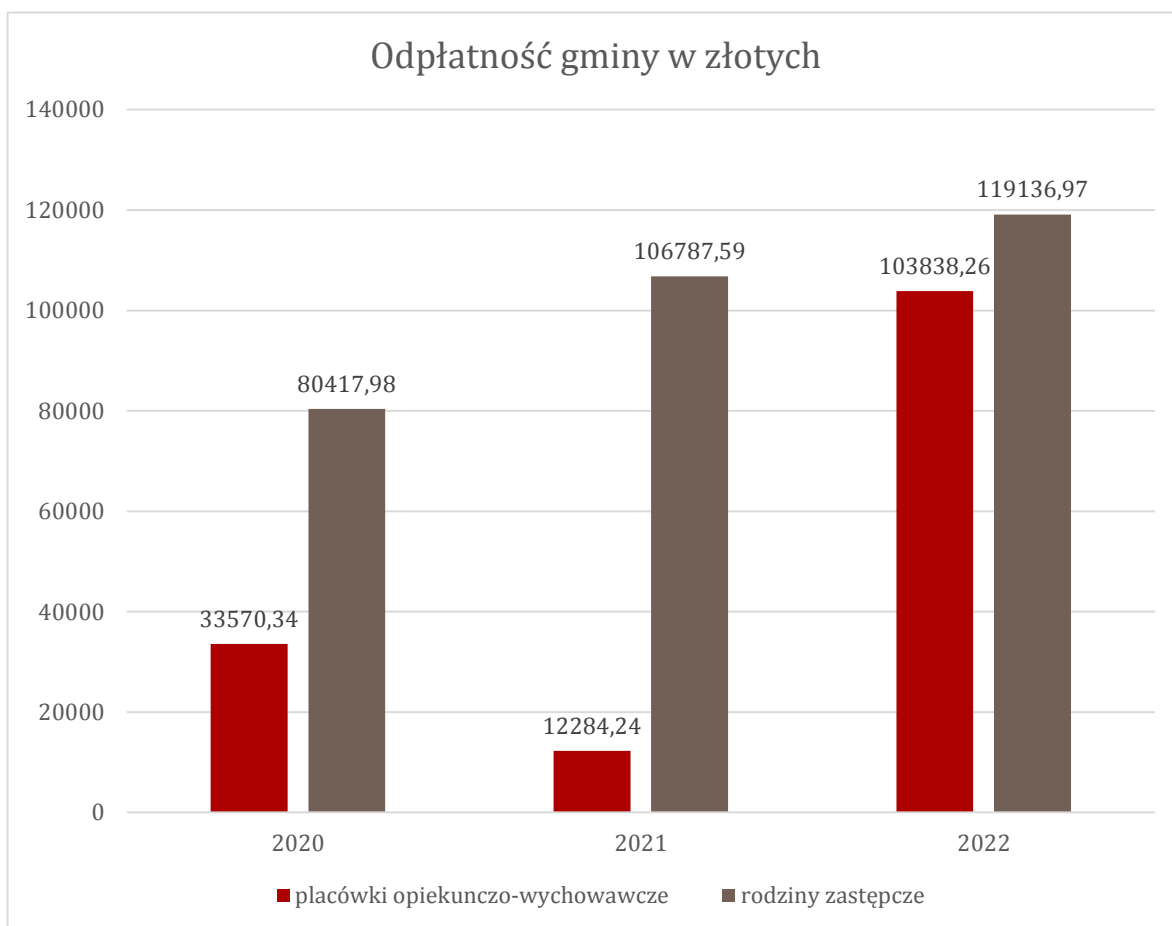
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

W latach 2020-2022 w mieście Łańcucie nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łańcucie w 2022 roku poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 18 dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 119 136,97 zł.

W 2022 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało łącznie 11 dzieci, za które Ośrodek poniósł odpłatność w wysokości 103 838,26 zł. Na podstawie danych przedstawionych na załączonym wykresie możemy zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dziecka w pieczy zastępczej ulegała zwiększeniu w roku 2022.

Wykres 7. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2020-2022 (w złotych)

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020, 2021 i 2022 rok

Istotnym zasobem w zakresie wspierania rodziny jest funkcjonujący Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie zapewniający rodzinom bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego (prawnik, psycholog) oraz Świetlica Socjoterapeutyczna „Caritas” oferująca kreatywne spędzanie wolnego czasu, rozwijanie zainteresowań oraz pomoc w nauce dzieciom i młodzieży w wieku od 9 do 18 lat.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łańcucie, chcąc zapewnić wsparcie środowiskowe dzieciom i młodzieży, współpracuje z działającymi na terenie Miasta placówkami oświatowymi (publicznymi i niepublicznymi), Świetlicą Socjoterapeutyczną „Caritas”, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Zespołem Interdyscyplinarnym, Sądem Rejonowym, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Łańcucie, Komendą Powiatową Policji, Prokuraturą Rejonową, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami służby zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi w zakresie pomocy rodzinie.

PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD RODZIN

W 2022 roku przemoc w rodzinie występowała w 48 rodzinach, co oznacza wzrost w stosunku do 2020 i 2021 roku o 8 rodzin. Przemocy doznało w 2022 roku 55 osób, w tym 33 kobiety, 17 dzieci oraz 5 mężczyzn. W 2022r. osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, było 47, w tym 6 kobiet i 41 mężczyzn.

Tabela 12. Dane statystyczne dotyczące rodzin, osób doświadczających oraz stosujących przemoc w rodzinie w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba rodzin doznających przemocy	40	40	48
liczba osób doznających przemocy, w tym:	69	48	55
kobiety	31	37	33
mężczyźni	21	5	5
dzieci	17	6	17
liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy, w tym:	21	43	47
kobiety	2	5	6
mężczyźni	19	38	41
osoby niepełnoletnie	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2020-2022

W 2022 roku sporządzono 30 formularzy „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę. Grupy robocze w ramach procedury prowadziły łącznie 48 spraw, sporządzono 33 formularze „Niebieska Karta – C” oraz 14 formularzy „Niebieska Karta – D”, natomiast zakończono 34 sprawy w ramach procedury. W 2022 roku w stosunku do 2021 roku spadła liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” oraz liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D”. Jednak w 2022 roku 18 grup roboczych kontynuowało procedurę Niebieskich Kart założonych w 2021 roku. W 2022 roku zwiększyła o 6 się liczba zakończonych procedur w porównaniu z rokiem 2021 oraz zwiększyła się o 2 liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty w porównaniu do 2020 roku. Wzrost odnotowany

został w 2021 roku, w przypadku liczby prowadzonych przez grupy robocze spraw w ramach procedury. W roku 2020 i 2022 liczba prowadzonych przez grupy robocze spraw wynosiła po 30.

Tabela 13. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba formularzy „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę	30	45	30
liczba prowadzonych przez grupy robocze spraw w ramach procedury "Niebieskie Karty"	30	40	30
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C”	22	58	33
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D”	12	56	14
liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieskie Karty”	32	28	34

Źródło: Ankieta dotycząca skali zjawiska przemocy w rodzinie, realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz prowadzonych działań pomocowych wobec osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy w rodzinie za lata 2020-2022

PROBLEM ALKOHOLOWY WŚRÓD RODZIN

Dane dotyczące działań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łąncucie podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela. Jak wynika z danych źródłowych w 2022 roku, w porównaniu do roku 2021 liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy zmalała o 30 %. Natomiast o 50% spadła liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, w placówce leczenia uzależnień wzrosła o 2% oraz liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego pozostawała na takim samym poziomie.

Tabela 14. Działania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łąncucie wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022

wyszczególnienie	2020	2021	2022
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	28	33	23
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	12	24	12
liczba osób, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu	39	50	51

obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia			
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	16	17	17

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

Na terenie Łańcuta funkcjonuje jeden Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin finansowany ze środków gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W ramach pracy Punktu w ciągu 2022 roku udzielono 16 porad dla 14 osób oraz 31 konsultacji psychologicznych dla 32 osób. Porady prawne udzielane były głównie w przedmiocie prawa rodzinnego i opiekuńczego - 9 porad w tym :

- 3 porady dotyczące spraw rozwodowych (podział majątku, rozdzielnosc),
- 4 porady dotyczące przemocy w rodzinie i ubezwłasnowolnienia,
- 2 porady dotyczące obowiązku alimentacyjnego.

Poradnictwo prawne dotyczyło również prawa cywilnego. Zostało udzielonych 6 porad :

- 1 porada w kwestii spraw o odszkodowanie,
- 2 porady dotyczące spraw z prawa spadkowego,
- 1 porada z zakresu prawa rzeczowego,
- 2 porady z zakresu prawa cywilnego,

Udzielono również 2 porady z prawa pracy, 3 porady dotyczące prawa karnego i prawa o wykroczeniach. W ramach porad prawnych udzielono 4 porady dla osób doświadczających przemocy w tym 3 kobiet i 1 mężczyzny.

W ramach świadczonej pomocy prawnej udzielono 4 osobom pomocy przy sporządzaniu pism procesowych oraz pism w ramach postępowania administracyjnego.

Zgłaszane problemy przez osoby uczestniczące w konsultacjach psychologicznych dotyczyły problemów rodzinnych związanych z przemocą domową (17 porad), nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny (6 porad), problemów wychowawczych (7 porad), nieradzeniem sobie w sytuacjach trudnych, kryzysowych- zaburzenia lękowe - (2 porady), trudności z zaakceptowaniem nowej sytuacji życiowej np. po śmierci członka rodziny (6 porad), zaburzonych relacji małżeńskich/rodzinnych (21). W latach 2020-2022 zauważalny jest wzrost zapotrzebowania na konsultacje psychologiczne. Pomoc w zakresie terapii uzależnień mieszkańcy miasta Łańcuta uzyskują w Centrum Medycznym w Łańcutie, w ramach którego działa specjalistyczna poradnia leczenia uzależnień.

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

➔ **MOCNE STRONY** (wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.

- ➔ **SŁABE STRONY** (wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.
- ➔ **SZANSE** (zewnątrze czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.
- ➔ **ZAGROŻENIA** (zewnątrze czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Atrakcyjne położenie geograficzne. – Różnorodna oferta kulturalna skierowana do mieszkańców w ramach Miejskiego Domu Kultury. – Funkcjonowanie Miejskiej Biblioteki Publicznej wraz z filiami oraz filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej. – Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, w tym Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. – Różnorodność terenów przeznaczonych do rekreacji i wypoczynku. – Rozwinięta oferta edukacyjna, w tym szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, przedszkola oraz żłobki. – Funkcjonujące na terenie Miasta kluby, stowarzyszenia sportowe oraz organizacje pozarządowe. – Funkcjonowanie Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Asystenta rodziny, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Punktu Konsultacyjnego Pomocy Rodzinie, Świetlicy Socjoterapeutycznej oraz poradni psychologiczno-pedagogicznej. – Działalność świetlicy „Caritas”. 	<ul style="list-style-type: none"> – Duży wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności. – Znaczny udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Łańcuta, w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców. – Niewystarczające zaangażowanie i brak współpracy rodzin objętych współpracą z asystentem rodziny, – Niewystarczająca infrastruktura społeczna m.in. mieszkania chronione, mieszkania socjalne, żłobki, – Brak pozytywnych wzorców w rodzinach dysfunkcyjnych, – Przedłużające się procedury w trakcie postępowań w sądzie rodzinnym, – Stygmatyzujące podejście środowiska lokalnego do korzystania z terapii psychologicznej oraz leczenia psychiatrycznego,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Pozyskanie środków unijnych na rozwój Miasta. – Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców. – Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. – Doradztwo zawodowe w placówkach oświatowych. – Wzrost aktywności i integracji osób starszych. – Rozwój turystyki poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Starzejące się społeczeństwo. – Emigracja zarobkowa młodych i wykształconych osób. – Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia, domy pomocy społecznej oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych. – Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego. – Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób długotrwale bezrobotnych. – Narastanie zjawiska wyuczonej

- Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach wspierania zatrudnienia.
- Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
- Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.

- bezradności.
- Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Zagrożenie problemem uzależnień wśród dzieci i młodzieży.
- Rozpad więzi rodzinnych.
- Ograniczona dostępność do lekarzy specjalistów,
- Zubożenie osób starszych, niepełnosprawnych,

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest:

rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w mieście Łańcucie, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celami szczegółowymi Programu są:

- zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz dostępu do poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego,
- wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny,
- zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz dostępu do poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.

Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba rodzin: - objętych pomocą społeczną, - korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.
1.2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z programu.

	i w domu”.		
1.3	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów o charakterze socjalnym oraz naukowym.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe.	Liczba osób objętych wsparciem, ilość stypendiów naukowych i sportowych dla dzieci uzdolnionych, ilość pomocy materialnej o charakterze socjalnym.
1.4	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.	Liczba osób korzystających z poradnictwa, liczba udzielonych porad, liczba podmiotów udzielających wsparcia.
1.5	Pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem.
1.6	Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników MOPS.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
1.7	Organizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Świetlica Socjoterapeutyczna „Caritas”, Kuratorium Oświaty.	Liczba osób korzystających z wypoczynku zimowego i letniego.
Cel operacyjny nr 2			
Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
2.1	Zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta rodziny.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
2.2	Stała współpraca i wspieranie rozwoju Świetlicy Socjoterapeutycznej „Caritas”.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Socjoterapeutyczna „Caritas”, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicy Socjoterapeutycznej, liczba podjętych działań wspierających jej działalność.
2.3	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Socjoterapeutyczna „Caritas”, Urząd Miasta, poradnia psychologiczno-pedagogiczna.	Liczba zrealizowanych działań, liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem.

2.4	Tworzenie na terenie miasta Łańcuta rodzin wspierających oraz zapewnienie środków finansowych na ich funkcjonowanie.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	Liczba rodzin objętych wsparciem, liczba funkcjonujących rodzin wspierających.
2.5	Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Świetlica Socjoterapeutyczna „Caritas”, Urząd Miasta, Miejski Dom Kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe.	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych, liczba dostępnych zajęć.
2.6	Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta.	Ilość złożonych wniosków, ilość wydanych Kart.
2.7	Prowadzenie grup wsparcia i samopomocy dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,	Liczba prowadzonych grup, liczba osób uczestniczących w grupach.
2.8	Współorganizowanie wydarzeń/imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	Placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Socjoterapeutyczna „Caritas”, Urząd Miasta, Miejski Dom Kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe.	Liczba zorganizowanych wydarzeń, liczba uczestników wydarzeń/imprez.
2.9	Współorganizowanie dla rodzin warsztatów w zakresie wzmacniania kompetencji wychowawczych oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	Placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Socjoterapeutyczna „Caritas”, Miejski Dom Kultury, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.	Liczba uczestników warsztatów, liczba zorganizowanych warsztatów.
2.10	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych związanych z tematyką uzależnień od substancji oraz zjawiskiem przemocy.	Placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Policja.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.
2.11	Realizacja warsztatów/programów rozwijających	Placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Liczba przeprowadzonych warsztatów/programów,

	umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Świetlica Socjoterapeutyczna „Caritas”, organizacje pozarządowe.	liczba uczestników.
Cel operacyjny nr 3			
Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
3.1	Organizowanie superwizji i wsparcia dla asystentów rodziny.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba zorganizowanych superwizji, liczba osób biorących udział w superwizjach.
3.2	Organizowanie superwizji i wsparcia dla pracowników socjalnych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba zorganizowanych superwizji, liczba osób biorących udział w superwizjach.
3.3	Monitorowanie sytuacji dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Liczba podjętych działań monitorujących sytuację dzieci.
3.4	Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.	Placówki oświatowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, Komenda Powiatowa Policji, placówki służby zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Świetlica Socjoterapeutyczna „Caritas”.	Liczba instytucji i organizacji współpracujących ze sobą na rzecz dziecka i rodziny, liczba podjętych we współpracy działań.
Cel operacyjny nr 4			
Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.			
Lp.	Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
4.1	Monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	Liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
4.2	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych, liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.
4.3	Organizowanie wsparcia merytorycznego i współfinansowanie pobytu	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy	Liczba świadczeń, wysokość poniesionych nakładów finansowych.

	dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.	Rodzinie.	
4.4	Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	Wysokość poniesionych nakładów finansowych, liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Miasto Łańcut są mieszkańcy miasta Łańcuta - głównie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program kierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i młodzieży.

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024 - 2026

Na podstawie określonych celów Programu Wspierania Rodziny ramy czasowe realizacji zadań to lata 2024-2026.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2024-2026 finansowane będą z następujących źródeł:

- środki własne Gminy Miasto Łańcut,
- środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja - Jej celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu Wspierania Rodziny powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć zasadę triangulacji technik badawczych poprzez zróżnicowane metody pomiaru, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu.

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Miasto Łańcut na lata 2024-2026 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucji wiodącej przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Każda rodzina codziennie boryka się z problemami, które trzeba pokonać. Są rodziny, które potrafią sprostać obowiązkom, pomyślnie rozwiązać własne problemy, ale są też takie, które nie potrafią w pełni wypełniać swych funkcji oraz rozwiązywać pojawiające się sytuacje kryzysowe. Współczesnej rodzinie potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego należy angażować możliwe siły i środki społeczne. Zadaniem wszystkich instytucji działających w tym obszarze jest zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które doświadczają przemocy i zaniedbań ze strony rodziców. Cel ten można osiągnąć poprzez wspólne, jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci.

Burmistrz Miasta: Rafał Kumek